

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytösdékben.

Székesfehérvár és a por.

A városatyák szives figyelmébe.

(F.) Városunk legkellemetlenebb veszedelmé a por. Addig Székesfehérvár nem lesz modern város, meg a legújabb technikai alkotásokkal leszen is ellátva, amíg ezen meleg időben gyilkos légkört, esőben szegényletes, sáros utesteket produkáló öreg hibáját gyökeresen meg nem javítjuk.

Sokan azt hiszik, hogy a vízvezeték kérdésével egyszersmind a porkérdés is megoldást talál — a mi nagy tévedés. Mert igaz ugyan, hogy folytonos öntözés által a port lekötöthetjük, de ezáltal — eltekintve a költségektől — csak utjainkat tesszük a közlekedésre alkalmatlanná: sártengert teremtünk a portenger helyébe. Mindkettőt egyaránt kellemetlen. Ha azonban a porkérdést gyökeresen akarjuk megoldani, akkor a baj gyökerére kell mennünk a fejszét, azaz magát a porkérdést kell megszüntetnünk.

Mi a porképződés kritériuma? A rozszul situációt és burkolt utca. Az előbbi va. rosendezéssel, fásítással, parkirozással, az utóbbi a már meglévő burkolaton a legújabb technikai tudomány pormentesítő eszközeinek észszerű alkalmazásával, de még gyökeresebben a mainapság már teljesen használhatatlan utburkolatoknak új, jó, minden tekintetben célszerűbb burkolatúval való felcserélése által.

Mert mit ér, ha javítgatunk, javítgatunk s közbe annyit áldozunk a foltazgatásra, hogy csekély ráadással új és kielégítő és a modern technika, higiénia követeléseinek megfelelő burkolatot nyronénk.

Székesfehérvár utjai rosszak. Makadám utjai kriminális rosszak. Es meggyőződésünk, hogy nem annyira a forgaom teszi őket rövid időn belül ilyenekké, minit inkább az utteshez felhasznált anyag nem megfelelő volta. Nem ismerjük a beszerzési forrásokat, csak a tényt vagyunk kénytelenek konstatálni.

Tehát mikor utjaink javítását, megújítását tűzzük ki célunkul, erre tulajdonképen a porképződés megszüntetése sarkal.

Miután jól tudjuk azt, hogy sok meglévő és a porképződés fészket képező rossz utat egyszerre kicserélni ugy sem tudjuk, azért is főképp arra akarunk rövid ismertetésünkben rámutatni, hogy mit lehetne tenni, minő javításokat, melyek másutt is beváltak már, a porképződés megszüntetésére.

E célból vegyük szemügyre más országoknak, más városoknak miénkhez hasonló lázas törekvéseit és ügyben. A csak pár éve működő nemzetközi utügyi kongresszusokon a tárgyalások legnagyobb részét a kocsitakon sok bajjal járó porképződésnek legfőbb elhárítására irányulnak. Ettől különösen Alföldünk városai, de Székesfehérvár nemkülönben sokat szen-

ved. Ez a különböző járóművek, emberek és állatok közlekedése révén, azután külső behatások folytán keletkezik, a mely összevegyül a kéményekből tova szálló korommal és egyéb szétterjedő porszerű anyagokkal és miazmákkal fertőzve, de fertőzés nélkül is az emberi szervezet legveszedelmesebb gyilkosává válik. Pasteur bakteorológiai vizsgálataiból tudjuk, hogy ez a por egyuttal a járványos betegségek legbiztosabb terjesztője.

Ezen por leküzdésére francia, angol és német orvosi és mérnöki kitünőségek ligai szövetségbe léptek s kísérleteik és megfigyeléseik nyomán arra az eredményre jutottak, hogy ezen nagy horderejű közegészségügyi kérdés megoldását legcélszerűbben az utak kátrányozása által lehet elérni s ezen műveletet a lehető legnagyobb mértékben terjesztendőnek vallották.

A porképződés megakadályozása főképp a makadám utakon történik nagy erőlyel, mert hisz ezeken támad a legtöbb por és pedig annál több, minél rosszabb állapotban van az ut, minél gyengébb az alapzata és minél lágyabb a fedőrétege.

Angolországban a porképződés csökkentésére újabb az utakat egyrészt erősebb alappal építik, borításukra kemény bazaltot és gránitot alkalmaznak. Ami por még ezentul keletkezik, azt egyrészt a kész ut felület burkolatának kátrányréteggel való bevonásával, másrészt pedig már eleve a burkolatnak kátrányba való elhelyezésével szüntetik meg. Így keletkeznek a pormentes kátránymakadám utak.

A vízzel való öntözést, mint felette drága és muló hatásut már csak igen ritkán alkalmazzák; annál inkább elterjedt a porolajjal való öntözés és kátrányozás.

Természetesen legalaposabb eljárás a burkolat kátrányba való ágyazása, az ugynevezett kátránymakadám ut, mely teljesen pormentes. Franciaországban a kátránymakadám utakat így készítik, hogy a kátrányos zuzott kőből, vagy kátrányos fémalakból készített utburkolatot egy vagy több rétegezéssel állítják elő s azután rétegenként vagy együttesen 18—20 tonna súlyú gözhengekkel lehengerlik, ugy, hogy azok teljesen összeáll, vízhatlan, kemény kérget alkotnak.

Igaz ugyan, hogy az egyetlen kifogásolni való, a kellemetlen illat, kissé unszimpatikusá teszi, de ez pár nap alatt eloszlik annyira, hogy már nem kellemetlen; az előállott réteg a rászórt homokkal 1—3 cm. erős, ruganyos, vízet át nem eresztő takarót ad, mely az aszfaltburkolathoz hasonlít, a rajta való járás kellemes és ruganyos, a zaj és rázkódás mérsékelte, emellett felszine elég érdes, hogy az igavonó állatok rajta biztosan járhasanak. A kátrányozás folytán oly szilárd kéreg támad, hogy még a hetekig tartó eső sem bomlasztja meg; tiszta, pormentes és könnyen száradó.

Franciaországban a kátrányozás m. kint 10—12 fillérbe kerül. Nálunk Budapesten most van kísérlet alatt.

A másik eljárás a porolajjal való öntözés, nálunk is ismeretes, és szélfében használják. Székesfehérvár pár év előtt próbaöntözéseket tartott, de azután abbahagyta, hogy miért, nem ismerjük az okokat.

Hogy a porolajjal való öntözés mennyire bevált, elég legyen említenünk, hogy a főváros makadám utjait egész nyáron át ezzel portalanítja és pedig a nyári háromszoros olajozás m. kint 12—13 fillérbe került, míg a vízzel való öntözés a nyár folyamán m. kint 10 fillérbe. S míg az előbbi egy pompás, aszfaltsimású utat eredményezett, addig az utóbbi csak sárt.

Az utak porolajjal való öntözése mind nagyobb lért hódít. Különösen kiemelendő fertőtlenítő hatása, melyet a kolera elleni védekezésre igen sok város elrendelt. Sőt a legtöbb fürdőhely is olajjal portalanít. Az a kis kellemetlen illat számba sem jöhet fontos, higiénikus előnyei mellett.

Jóllehet a modern technika vívmányaival élő városaink mindent megtettek a portalanításra, mégis az eredmény az óriási áldozatokkal nem állt egyenes arányban. Ugy hogy általános lett az a vélemény; hogy e bajokon feltétlen alaposabb segíteni csakis úgy lehet, ha a városi makadám utakat megszüntetjük s burkolt utakat adunk helyükbe.

A modern utburkolatok összehasonlító leírását és költségkimutatását (melyre természetesen nem esküszünk meg feltétlenül) lapunk már ismertette.

Most röviden ismertetjük a külföldön leginkább használt utburkolatokat — melyek közt különösen Németországban, melynek utépítési viszonyai aránylag mintaszerűek — legelterjedtebb a nálunk még alig ismert kiskő és salakkó burkolat.

Ezen kiskőburkolatot, melyet nálunk Budapest, Debrecen, Eperjes, Szegszárd alkalmazott, tudomásunk szerint azért tartjuk igen figyelemre méltónak, mert fő előnye épen az, hogy a makadám ut igen könnyű szerrel alakítható át ilyenre és a mi a fő, igen olcsón is.

Különösen Németországban alkalmazzák nagy előszeretettel. Készítése igen egyszerű. Alapjául a régi makadám ut szolgál — azaz egyenetlenségek kitöltésével erre 3—4 cm. vastag kvarc, homokgy réteg jó, melyekbe a kis kockakövek elhelyezve lesúlykoltatnak. Végül a hézagok tiszta kvarchomokkal lesznek iszapolva a kövezet igen olcsó és jókarban tartható. A kis kockaburkolat főelőnye általában olcsósága. Ha a makadám alapot, mint már készen levőt nem szüntetjük, akkor 6—7 koronába kerül.

A gondosan készített kiskőburkolat,

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete,

ELŐLÓTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.

Nagy választék ágy és asztalneműekből, Olcsó szabott árak.
— fehér és színes barchetok, stb. —

Maj lapunk 6 oldal.

00000542

különösen ha granit a kőanyag s az egyes kővek elég nagyok közepes forgalom mellett eltart 6-10 évig anélkül, hogy javítani kellene.

Miután a kis kőburkolat tulajdonságai oly természetiek, hogy a mi speciális bajaink orvoslására kiválóan alkalmas, vagyis zajtalan, pormentes, tartós, sokhézagu és nem drága, igen meggondolónak véljük az utburkolatok újjalakításánál alkalmazását annyival is inkább, mert a régi makadám ut burkolása leggazdaságosabban a mai technikai tudás szerint kis kövezzel érhető el.

Végezetül hagyunk azon burkolatnak ismertetését, melyet a gyakorlatias és bátor műszaki tevékenységi s elismert gazdasági érzékeléssel bíró Amerika alkalmaz szélében, mely helyes kezelés mellett a jó burkolat minden tulajdonságát egyesíti. Ez az u. n. amerikai aszfalt burkolat — melyet már nálunk is ismernek s alföldi városaink Nagyvárad példáján mindenütt alkalmaznak.

Az amerikai aszfalt burkolat higiénikus, mer. jól mosható, zajtalan, tehát nem idegesítő lárma, nem csuszós még esőben sem, a mellett igen kemény. A kocsi könnyen gördül, az állat örömmel fut rajta. Az amerikai eljárás lényegében eltér a régi aszfaltozási eljárásoktól. Az u. n. coulé-burkolat nem való nagy forgalomra, mert meglehetősen fölölvad. A compriméon pedig esős időben lehetetlen tovább jutni: csuszik. Amerika a kettő jó tulajdonságait a hibák kiküszöbölésével egyesítette s egy oly aszfalt burkolatot teremtett, mely hivatva van a többi burkolat helyettesítésére. Ez a burkolat akkor sem csuszós, ha teljesen ép, kemény, ellentétlő és szívós, ha jól van készítve és sokkal rugalmasabb mint az öntött aszfalt, vagy a comprimált. Költségei aránylag igen kedvezőek; így Nagyváradon a gőzhengerrel comprimált amerikai aszfalt kocsiút 10 m-re 10 évi jótállással 11-86 korbakerült.

Ezekben adtuk mintegy kiegészítő ismertetést a lapunk által szóvá tett burkolati anyagokhoz és eljárásokhoz, melyek utépitő szaktekintélyek meggyőződése szerint, magyar síkföldi városaink jövendő főutburkolatai leendnek.

Mindenestre fontosnak tartjuk, hogy szakközgeink városunk eme nagy horderejű kérdésében kellő meggondoltsággal tanulmányozással és összehasonlítással költségvetések alapján határozzanak, mert hisz eme nagy technikai befektetés nem arról-holnapra történik, hanem későbbi generációk számára és természetesen zsebére.

UJDONSÁGOK.

Bicske új plébános. A vallásalap kegyurasága alá tartozó bicskei plébániára Zichy János gróf kultuszminiszter *Lakatos Frigyes* dr. székesfehérvári székesegyházi karkaplant mutatta be a megyéspüspöknek. A mily őszintén nagyrabecsültük *Lakatos Frigyes* dr. munkálkodását katolikus közügyeink terén, ép oly őszintén sajnáljuk távozását városunkból. A legmunkabiróbb emberek közé tartozott, de aki nemcsak lelkesedett, hanem dolgozott is. Sokat és nagy sikerrel, úgy hogy távozására mély ürt fog hagyni városunk életében. Vezette a Kath. Legényegyletet, a mely alatta új életre lendült, mozgatója, lelke volt a Népakadémia sikereinek, a mely 5 év alatt 96 előadásról legalább 50 ezer embert látott az egyesület helyiségeiben, oktatva, mulattatva őket. Ő alapította meg a Keresztény Hiteluszövetkezetet, a mely 5 év alatt közel 1 millió kor. forgalmat csinált s a szegény népek valóságos áldása lett. A keresztény hiteluszövetkezet keretében olcsó

fát és szent szállított Fehérvár lakosainak, a melyből gazdag, szegény egyaránt részült s a jótékony konkurrencija alapján legalább 50 ezer kor. maradt ben városunk zsebében. Most távozik abból a Fehérvárból, a hol nem remélhetett maradandó pozíciót. Mi sajnáljuk magunkat és irigyeljük a bicskeiket, a kik egy lelkes, szivig, vérig becsületés magyar embert, okos, jó papot és polgártársat nyernek benne, a ki a rohamosan fejlődő város jövendő haladásának bizonyára elsőrendű tényezője lesz.

— **80 év.** Varga Zsigmond dr. vármegyének nyugalmazott főorvosa 29-én ülte születésének 80-dik évfordulóját. A kedves ünnepélyt a legszűkebb családi kör s egy-két jóbarát kedves figyelmessége tette feledhetővé. Jó kívánataikhoz mi is szívesen hozzáfűzzük a mi gratulációinkat.

— **Szabadságon.** Szűts Jenő a vármegye alispánja okt. 1-ével kezd meg hat hétre terjedő szabadságát.

— **Eljegyzés.** Veszelyi Ernő kálói állatorvos eljegyezte Oberreth Hermin kisasszonyt, Oberreth József magázó kedves és szép leányát.

— **Jubiláris társasavacsora.** Szirbék József, a közs. el. iskolánk dérek igazgatója, s „Fejérmegyei Államós Tanítóegyesület“ elnöke ez évben töltötte be tanítói működésének 25 ik évét. A helybeli tanítótestület ez alkalomból a jubiláns tiszteletére f. 6. okt. 20-án este 8 órakor a Szent-István tereben ünnepi bankettet rendez. Egy teríték ára 4 kor. A rendezőség ez uton is kéri azokat, kik a társasavacsorán résztvenni óhajtanak, hogy vacsora-jegyeiket a kath. Kőr komornikjánál vagy az aláírás alkalmával legősebb okt. 15-ig megájtani szíveskedjenek.

— **A főgimnázium önképző-körének jubileuma.** A helybeli főgimnázium önképző-köre az idén üli meg 50 éves fonállásának jubileumát. A jubileum-ünnepet fényes keretközött fogják megtartani az idei iskolai év második felében, amelyre megfognak hívni közéletűeknek azon a jelesén, akik a helybeli főgimnázium önképző-körében próbálták meg az első szárnybontogatásokat.

A jubileumi évre a következőképen alakult az önképző-kör vezetősége: I. tanárnok *Námassy Medárd*, ifjúsági elnök *Szabó István* VIII. o. t., alelnök *Lausmann László* VIII. o., főjegyző *Kenessey Pál* VIII. o., titkár *Zimbál Ferenc* VIII. o., pénztáros *Székhely G.* VIII. o., ellenőr *Mészáros Gy.* VIII. o., háznagy *Vincz A.* VIII. o. t. *Laptáros Skrop Ferenc* VIII. osztályú tanuló, jegyző *Pfenn Lajos* VII. osztály tanuló.

— **Az önkéntesek vizsgája.** A 17-ik honvédelmi önkéntesek tegnapelőtt tették le a vizsgát *Kornberger Adolf* dandárparancsnok előtt. A vizsgán valamenyen keresztülmentek s hadapródokká léptek elő. A leviszvázők névsora a következők:

Boros Mór, Dalmy Károly, Dohos András, Faragó László, Hoffmann József, Horváth György, Janny László, Jámbor Gyula József, Kadarász Károly, Kayser Andor, Kayser Kornél, Keresztes Ferenc, Kéri Gyula, Kengyel Miklós, Missuth István, Molnár János, Netzer Oszkár, Országh József, Sági Ede, Schiller Gyula, Somogyi István, Stefanics József, Szabados János, Szász Aladár, Székely Gábor, Székely Nándor, Szilágyi Ignác dr., Szilágyi Sándor, Szokoly István, Szombathelyi Zoltán, Takács Ferenc, Takács Mihály, Tegzes Kálmán, Vas Oszkár és Weiner Jenő.

— **A Szent György-kórház.** A Szent György-kórház, ez a becsületés, embermentő intézmény súlyos anyagi zavarokkal küzd. Épen csak hogy a legszükségesebb, *legethertelennébb* felszerelések vannak meg. Talán azok se mind. Lelkes kísérletek folytak már régen, hogy a kórház szegényes állapota javuljon, azonban mindig si-

kertlenül. Gyökeresen csak úgy lehetne segíteni a bajokon, ha a kórház egy nagyobb kölcsönhöz jutna. A kórház felügyelő testülete, a vármegye régió társadók már, azon, hogy 150-000 korona kölcsönt vegyen fel, a miniszterium azonban mindig szűkelléssel zárkózott el a kölcsön engedélyezésére. A kórházi választmány tegnap ülést tartott, amelyen újra foglalkozott a kormány szívének meglágyításával. Elhatározták, hogy újabb feltérjesztésnek a miniszteriumhoz a jelzett összeg engedélyezésére iránt s ezuttal a maga teljes realitásában a miniszterium elé tárva a számalmas állapotokat, talán sikerülni fog a miniszterium jóakaratainak megnyerése. Hogy a feltérjesztés nagyobb süllyai essék latba, ezuttal az alispán a megyei törvényhatóság elé viszi az ügyet s a feltérjesztés a jövő közgyűlésből fog megtörténni.

— **Jézus Szive templomára** újabb adakozni kegyesek voltak:

Farkas Mihály és neje 20 kor.

N. N. 1 „

Kósa Ferencné (Jézus Szive és

Mária szoborra 2 „

— **Lapunk mal vezércikkére** külön is felhívja az érdeklődők figyelmét. A bizottsági tagoknak külön is elküldöttük. A jövő évben megkezdik a városi vízvezeték építését, a melyel kapcsolatban természetesen napirendre kell kerülni az utcaburkolásnak is. A Fejérmegyei Napló a minap közölt már az utcaburkolásra vonatkozó cikket. A mai folytatása az elsőnek. S a mikor kijelentjük, hogy lapunk hasábjait készegyes örömmel nyitjuk meg bármely, a város érdekeit szolgáló cikkeknek, hisszük, hogy a kérdést előbbre vihetjük vagy legalább érdeklődést kelthetünk iránta.

Itt újra följegyezzük a különböző burkolások előállítás árát:

A makadám ut, a melyet nálunk a külvárosokban alkalmaznak négyszögmetrenként 5 kor. 50 fill, az öntött aszfalt 14 kor., a keramit 16 k. 50, a comprimált aszfalt 17 kor., az amerikai aszfalt 18 kor. 80, 2-es kockák 19 kor. 50, az egész kocka 23 korona.

— **A város földjeinek bérbeadása.** A jövő hét folyamán fognak bérbeadni — a munka közgyűlés határozataképen — a városnak azokat a földterületeit, amelyeknek bérelt lejár, vagyis a Szent-János dűlöt, a főveny-tanyai és az u. n. valmesei földet. A Szent-János dűlő és főveny-tanyai földek bérösszege holdanként 25 kor. s a valmesei földekké 30 korona.

— **A városi közgyűlésről** folytatólagosan közölhetjük, hogy a második fele csekély érdeklődés mellett folyt le. A tanács előterjesztései, minden hozzászólás nélkül fogadta el a közgyűlés, az előadó magyarázó szavai mellett, vagyis elhatározták, hogy a vadmezei bérföldet 66 hold kivételével bérbeadják, (a 66 holdnyi terület csak egy évre adhatóik bérbe, annak letele után, a vízvezeték céljaira foglalják le.) Ugyancsak jóváhagyták azt a tanácsi javaslatot is, hogy a Szent János dűlőbeli bérföldet 23 hold kivételével bérbe fogják adni. A fennmaradt 23 hold marhacsapásnak kell.

Az utkaparók fizetését havi 64 koronára, az egyik utfélygelyő fizetését 80 koronára, a másikat 72 koronára felelmeték.

Bierbauer Viktor dr. városi főorvos részére 800 korona segélyt szavaztak meg arra a célra, hogy Frankfurban tanulmányozza a 606 sz. Erlach-féle vérgyógyító szerumot.

Grosszinger Brigitta székesegyházi énekesnő évi járandóságát 200 koronában állapították meg. A székesegyházi zenészek és énekesek fizetés emelési kérését különben elutasította a közgyűlés. Hozzászólás nem történt.

— **Fejérmegyei Cukorgár Részvénytársaság** a mai napon a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület támogatásával annak helyiségében megalakult.

A részvénytársaság elnökévé gróf Esterházy László, alelnökévé darufalvai Patzenhofer Konrád választattak meg. Az igazgatóság tagjai gróf Széchenyi Viktor, gróf Wimpffen Siegfried, darufalvai Patzenhofer Rudolf, darufalvai Patzen-

hofer Alfréd, gyárosok Csermák Hugó gyárigazgató, Sedlmayr Ernő gazdasági egyetemi tanár és Blau Arnold földbírtokos.

A felügyelő-bizottság tagjai baracscai Szűcs Jenő alispán, Hübner Károly takarékpénztári igazgató és Lintner Sándor tisztartó.

A gyár építkezése Ercsi községben haladéktalanul fogantatva vétetik és legkésőbb az 1912-ik évben üzembe fog lépni.

A részvénytársaság alaptervezete szerint a gyár elsősorban fejméregyei mezőgazdasági érdekek szolgálatára lesz hivatva és már az igazgatóság szervezetében a gazdasági képviselőknek döntő befolyás lét biztosítja.

A gyár a megyebeli gazdákat minden tekintetben előnyben fogja részesíteni, amennyiben több évre szóló szerződéseket megfelelő árban köt és a szállított répa után 30 % ingyen szöveget térít vissza és kötelezi magát esetleges felesleges szöveget és szürplést mérsékelt árban elsősorban, kizárólag a vele szerződő gazdáknak szállítani.

A megyebeli-répa-termelőket és gazdákat annival is inkább felhívjuk az új intézmény támogatására, mert az első sorban és kifejezetten érdekeik előmozdítását tűzte ki céljává.

— **Labdarugó mérkőzés.** A Székesfehérvár Torna Club I. csapata vasárnap fél 4 órakor barátságos mérkőzést tart a Déli Vasuti Sport Egylet football csapatával. A mérkőzés 20 filléres tréning jeggyel tekinthető meg.

— **Ásatások Dunapentelén.** Dunapentelén község mai területé tudvalevőleg, a mikor a római birodalomhoz tartozott, a IX. században római castra volt. A római katonaság, a mint a rómaiak történetéből tudjuk, ugyanis minden újabb megszállt földterületen castrat csinált, felütötte táborát, letelepítette a hadsereg tartalékát: a kereskedőket és a hadsereggel jött települőket. A castrából így lassanként városok fejlődtek ki. Így volt ez a castra felülére alkalmas Dunapentelén, Adonyban s a Dunamelléken több helyütt. A dunapentelén castra csakhamar magas fejlődést ért el. Ennek megállapítására történeti adatok nincsennek ugyan birtokunkban, de a dunapentelén ásatások alkalmával napfényre kerülő klasszikus emlékek beszédesen tanúsítják, hogy ott hajdan virágzó római telep volt. A dunapentelén ásatások már régebbi idő óta folynak. A nemzeti múzeum aztán a Műemlékek Országos bizottsága különös figyelmet fordít Dunapentelén régi kincseinek felkutatására s az ásatások vezetését Hauser Pál, régiségkutatóra bízta, aki már töménytelen kincset bányászott ki a föld gyomrából. Találnak római arany, ezüst tárgyakat, sarkocskákat, házi felszereléseket, hadi felszerelést, pénzecskéket, edényeket, amelyek tanúságot tesznek arról, hogy milyen virágzó művészi élet volt a rómaiak között. Míg a nemzeti múzeum és a műemlékek bizottságának figyelme nem terelődött rá a dunapentelén kincsekre, addig a község és a környék földbírtokosai vették magukhoz a *vetellenül* előbukkanó tárgyakat, amelyek természetesen elveszélődtek, vagy pedig — hogy így mondjuk — magánérdeklődés tárgyaiként hevernek kastélyok, kuriák udvarain, vagy a padláson. Rácalmáson, de meg Pentelén is volt alkalmunk tapasztalni.

Az ásatások most is folynak, de amint halljuk, a közeljövőben, amikor a mezsei munka szünetelése alkalmával több vállalkozó ember akad az ásatások munkálataira, nagyobb ambícióval fognak eszközöltetni. Kár volna, ha ezek az ásatások a mi megyei muzeumnak vezetőségének figyelmét elkerülnék.

— **A kölcsonös segélyző-egyesület** tegnap tartott közgyűlésén az egyesület ügyészévé *Kal-tevecskert* Viktor drt választotta meg. Az elhunyt *Kissövits* Lajos alkalmazott nővérének 1500 korona végkielégítést szavazott meg a közgyűlés.

— **Börtönvizsgálat.** A vármegye és város közigazgatási bizottságából néhányan minden évben megszokták vizsgálni a helybeli törvényes zék börtönhelyiségeit. A vizsgálat arra szokott kiterjedni, hogy a börtönökben szemben tartja —

és az illetékes hatóság azokat a humanitási szempontokat, amelyeket az újabb büntető törvénykezés szelleme megenged. Az idei börtönvizsgálat okt. 12-én lesz.

— **A kolera-járvány és az iparosok.** A kolera-járvány ellen történő védekezés, vásárok, bucsúk betiltása, a járás kolés, szóval a forgalom megszorítása nagyon hátrányos hat ki az iparra és kereskedelemre. Az iparosok nem tudják vásárra vinni készített cikkeiket, a kereskedők hasonlóképpen nem tudják forgalomba hozni rendelt áruikat. Az iparosok részéről már indult is mozgalom, hogy létredejük védelmét maguknak biztosítsák. A helybeli iparostület mult üléséből kifolyólag memorandumot nyújtott be a megye alispánjához, arra kérve őt, hogy a vásárokat csak a legszükségesebb esetben tiltsa be. memorandum amint halljuk már megbeszélés tárgyát képezte, azonban az a vélemény, hogy a kérelem nem teljesíthető. A kolera-veszedelem olyan fenyegetőleg közeledik, hogy a legbehatóbb óvintézkedések nagyon is helyénvalók. Mikor a közérdek forog kockán, ennek érdekében a magánérdekek szenvedhetnek visszaesést.

— **A megyei munkaházak megépítését** mit örömmel megállapíthatjuk, immár lelkes tevékenységbe foglalta a megyei hatóság. A békes-megyei munkaházak tanulmányozására kiküldött bizottság betérjesztelte a tapasztalatairól készített jegyzőkönyvet, amely sok értékes adatot foglal magában a munkaházak felépítésének sikeres megoldásához. A munkaházak felépítésére mintegy 410,000 korona kölcsönre van szükség, amint a behatóbb számítások után megállapították. A miniszterium a 2 %-os hozzájárulást csak 25,000 korona kölcsönre kért hozzájárulást. Az alispán fölött a földművelésügyi miniszterhez, hogy az építéshez szükséges 450,000 korona kölcsönhöz biztosítsa a miniszterium hozzájárulását.

— **Egy örült hadnagy merényllete.** *Bécsből* jelentik: tegnap délbén háromnegyed tizenkét órakor a városi vasut egyik vonatán fölülő eset történt. A vonat épen elhagyta az állomást. Az egyik harmadik osztályú szakaszban több utassal egy ulanus-hadnagy is foglalt helyet. A hadnagy egyszerre csak zsabkéssével idegesen vagdálni kezdte a függőny zsinórját. A vele szemben ülő *Müller* Alfréd negyven esztendő postatiszttelviselő illedelmesen figyelmeztette, hogy azt nem szabad tenni, mire a hadnagy szó nélkül rátámadt *Müllerre* és kesével több szurást ejtett a fején. A postatiszttelviselő összeesett s ekkor a hadnagy egy asszonyra támadt, a többi utas azonban rávetette magát és lefegyverezte. A vonat megállt, a hadnagyot pedig a kalauz a közeli városi menedékhelyre kísérte, a hol átadta a rendőrnök. A sebestült postatiszttelviselőt, a kinek sérülése igen súlyos, a mentők lakására szállították. A rendőrség megállapította, hogy támadó *Hegedüs* András, a Székesfehérvárról állomásozó 12. ulanus-ezred hadnagya; *Hegedüs* hirtelen megőrült s örülségi rohamában követte el tettét. A hadnagyot, miután megállapították, hogy veszedelmes örült, az I. számú helyőrségi kórházba szállították.

Ennek a bécsi drámának pénteken este Budapestén volt az előjátéka. Akkor este hetefél órakor megjelent a főkapitányságon *Hegedüs* András hadnagy s ügyeletes rendőr tisztnél bejelentette, hogy az édesanyja, öz. *Hegedüs* Miklósné este hat órakor elitt hazulról. Az ügyeletes tiszt nem akart jegyzőkönyvet fölvenni a dologról s magyarázatát kérte annak az exaltált hadnagyától, hogy honnan gondolja, hogy az édesanyja, a ki csak egy félórával előbb távozott el, nem megy többet haza. Az igazgató hadnagy dühbe jött s csak nagy nehezen sikerült lecsillapítani azzal, hogy a jegyzőkönyvet az ő kívánsága szerint állították ki. *Hegedüs* eltávozott a főkapitányságról s a legközelebbi vonattal Bécsbe utazott, a hol aztán tegnap délelőt kiért rajta az örülség.

— **A népszámlálás.** A folyó év decemberében megtartandó népszámlálás előkészületei egyre folynak. A népszámlálást városi tisztviselők és városi tanítók fogják végezni. A népszámláló biztosok kioktatása okt. 26-án lesz a városban.

— **Kereskedelmi továbbképző szaktanfolyam.** A vallás és közoktatásügyi m. k. ministe-

rium egy rendeletet bocsátott ki, melyben arra hívja fel a kereskedelmi iskolák fenntartóit, hogy továbbképző szaktanfolyamokat állítsanak fel.

Az alulírott kereskedelmi társulat örömmel ragadja meg ezt az alkalmat is, hogy a kereskedelmi tudás terjesztésének szolgálatába álljon és alkalmat nyújtson a kereskedésekből alkalmaszban levőknek, hogy ismeretkörüket tágítsák, tudásukat gyarapítsák. A szaktanfolyamnak hallgatói lehetnek: kereskedelmi alkalmazottak, főnökök és a kereskedelem iránt érdeklődők.

A beiratásokat felső kereskedelmi iskolánk igazgatója fogja eszközölni, a beiratás utolsó napja: október 8. A beiratási díj 5 K, a tanítási díja 30 K. A tanítást hetenként 3 órában, mindig az esti órákban végzik. A tanítás tárgyai a következők: számtan, könyvvitel, magyar fogalmazás és levelezés, jog és közigazdaság, földrajz és áruismeret. A tanfolyam 8 hónapig tart. Minthogy ezen intézmény is hozzájárul majd a kereskedők ama régi óhításához, hogy művelt, szakképzett kereskedő nemzedéket neveljünk, felkérjük a főnököket, hogy az alkalmazottaknak kezük ügyében járni és őket a részvételre buzdítani sziveskedjenek. Székesfehérvári kereskedői társulat. Weibum Árpád elnök, Pék János igazgató, Vértess József titkár.

— **A sorozás.** Tegnap ért véget a városban tartott sorozások. Az első korosztályból 268 előállított közül bevált 130, a második korosztályból 72, a harmadikból 43. Ritka jó eredmény!

— **Apollo nagy cabaré.** Ma 1910 október 3-án, 4-én és 5-én Magyarüla országsszerie ismert jellemkomikus tartja vendéglátókat társulával az Otthon kávéházban speciális és magas színvonalú műsorral. Működő tagok: Berfi Micika, exentrik táncosnő. — Váradi Ferike cabaret diva. — Linnéa testvérek tironi duett. — Vajdafi Józsi, humorista. — Magyarüla jellemkomikus. — Duett Adelius ameriakkal táncduett. — Győri Adél, népdalénekesnő. — Otó Höbb zongoránművész. — Naponta változatok műsor, kezdete este 9 órakor. — A művészek hétfőn és kedden egy-egyszámmal az alba mozgófényképszínházban is közreműködnek.

— **A kolera.** Tegnap nem érkezett újabb jelentés a kolera terjedéséről, az óvintézkedések azonban egyre folynak, Ercsiből jelentik, hogy az összes betegek közel vannak a felgyógyuláshoz Matis Péter teljesen felgyógyult. A krizsandolina pusztai megbetegedésben a bakteriológiai intézet megállapította a kolerát. A kolerás beteg Szokoli Mihály az ercsii járványkórházban van s felgyógyulóban van.

A belügyminiszter Rácalmás község lakóinak megengedte, hogy a Duna vizét felforraltva használhatják. A községben tudnillik nincs elég kuts a lakosság a Dunavizére van utalva.

A kolerajárványról ma a következő értesítések jöttek az alispáni hivatalba: A belügyminister táviratilag kereste meg az alispánt, hogy az októberben szokások utóállítások s mindennemű katonai bevonulás elhalasztásáról intézkedjen. A távirati intézkedést közölték az adonyi járás és a Dunaföldvári járás főszolgabiraival. A Dunaföldvári járásból f. i. a városunkban állomásozó hadtesthez vonulnak be az utjonok.

A rácalmási vásárt betiltotta az alispán, ugyszintén hír érkezett a faddi (Somogy m.) vásár betiltásáról.

Nagyperkátáról és Ercsiből jelentik, hogy ott újabb kolera megbetegedés nem fordult elő. Ercsiben Monics Pétert és Winter Jánost, a kik teljesen felgyógyultak, ma kellő fertőtlenítés után elbocsátották a járványkórházból.

A dunapentelén vasutállomáson tegnapelőtt a paksi vonat egyik kupéjában megbetegedett Fricz Jakab hercegalvai fia. Bevitték a pentelén járványkórházba, ahonnan ma elbocsátották. A vonatot fertőtlenítették.

Papirszalvéták, és asztali diszkártyák nagy választékban kaphatók Klökner Péter udvari könyvkereskedésében Székesfehérváron.

— **Szüreti mulatságok.** A Magyarországi Keresztényszocialista Építőmunkások helyi csoportja 1910. évi október 2-án a katolikus ifjúság helyiségében (Táviráda-utca 6. sz.) házalajpa javárral szertent, konfetti-csata és világpóstával egybekötött zártkörű szüreti mulatságot rendez. Kezdetre este 8 órakor. Belépti-díj: személy-jegy 1 kor., családijegy 1 kor. 80 fillér.

A Székesfehérvári Iparoskőr október 2-án (saját helyiségében Kossuth-u. 9.) tartandó szüreti mulatsága iránt igen nagy az érdeklődés, Külön meghívó nem lesz kibocsátva. Belépti-díj: személyijegy 1 kor., családijegy 1 kor. 60 fillér. Felülfizetések közönséggel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdetre este 8 órakor.

— **Halál a pincében.** Horváth Istvánné 54 éves csöze lakos bement a pincébe, ahol a must forrót. Megölte a széngáz.

— **Tűz.** Karlipvsky Mihály sárbogárdi mézárasmester háza az összes felszereléssel együtt leégett. A kár 3840 korona, biztosítás útján megtérül.

— **Betörési kísérlet.** Kozma Miklós helybeli huszárfőhadnagy szőlőhegyi lakását keleten vendég látogatta meg az éjjel: betörő. Már az ajtó felzárva sikeresen, amikor a főhadnagy az idegenül hangzó zajra fölriadt, slármával a szobába elkergetni a betörőt. Mikor pedig ez nem használt, fegyvert vett a kezébe s néhány lövést tett. Erre a betörő eltűnt az éjjeli homályban. A rendőrség nyomozást indított kézrekerítésére.

Fix fizetés és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 korona. Hecht Bankház Részvénytársaság, Budapest Ferenciek-tere 6.

— **Betörés.** Lövinger Samu malom-utcai szatócs üzlete bűnös manipulációnak esett áldozatul a múlt éj folyamán. Betörték az üzletbe s csufosan megvámolták. Egy csomó szivart és egy nagyobb csomó dohányt emeltek ki egyéb kevésbé értékes holmik között az éj leple alatt. A szatócs — amint értesültünk — megjelent ugyan a rendőrségen, a feljelentést azonban nem tette meg. Ki tudja miért?

— **Elgázolt kis lány.** Simándi Ferenc sóskuti lakos kocsjával elgázolta négy éves kis lányát. Az elgázolt kislány meghalt. Az apát meg fogja büntetni a törvény.

Olyan egyének, a kik sokat ülnek és kevés mozgást végeznek, majdnem mindannyian nehéz székülésben szenvednek. Egy fél pohányi természetes **Ferencz József**-keserűviz reggelenként éhgyomorra használva, megszűnteti a bél renyhességét anélkül, hogy más orvossághoz kellene folyamodni.

A „Medical Mirror“ című amerikai orvosi szaklap ezért a következőket írja: „A természetes Ferencz József-keserűvizre minden székrekedés meggyógyul.“

— **Rövid hírek.**
Az **uradalom tolvaja.** Kis Gábor iskaszentgyörgyi béres a Pappenheim grófi uradalomból ellopott 33 K értékű rezet. Feljelentették.
Az **öngyilkos ember büne.** Kis Gábor szolgáló házi napszamos felakasztotta magát. Előtte való napon pedig Pap Vilma szolgáló házi tanítónőnek és Lovovits Mariska posta-mesternőnek több ruhaneműje tűnt el, mintegy 300 korona értékben. Kiderült, hogy Kis Gábor követte el a lopást.

A **házastársak (?)** Kocsis István és Szabó Katalin házastársak. Összeálltak valahol a nagy diófa alatt. Ezt a botrányt még avval is megnövelték, hogy a vásártéren botrányos részegen összeverekedtek. Három napra fogházba szállította őket a rendőrség.

Egy **csavargó cseléd** Tóth Klári Csón 15 rendbeli lopást követett el. Letartóztatták. **Orvvadászat**on érték a csóni csendőrök ifj.

Molnár János csóni lakost, aki nyulra lesett Szőgyény-Marich László gróf vadászterületén. Fegyvert elvették, őt pedig feljelentették.

Cselédors. Tóth Imre 42 éves sárszent-ágotai uradalmi cseléd jobb kezét a kukoricamorzsoló gép leszakította. Vész Ignác sárkeresztvári orvos amputálta a megsebesült jobb kart.
Állhelyezés. Sági János keszthelyi járásbíró-sági telekkönyvvezető Móra helyezte át a miniszter.

Etyeken megszűnt a lépfene.

Pázmándon fellépett a lépfene.

Fogházba velők. Kovács Mihály 46 éves földműves és Gömbös Árpád 25 éves kovács a Seregélyeshez tartozó Ernő-majorban Lövinger Lajos padlásáról kisebb mennyiségű zabos búkkönyt vittek el. A törvényszék elítélte őket egy havi fogházra.

A **bicskázók sorsa.** Pátkán Szabó József és Szabó Ignác nagylegények Fehér Ignác és Borsodi József társaikat keményen megbicskázták. A törvényszék Szabó Józsefet 3 havi, Szabó Ignácot pedig egy havi fogházbüntetésre ítélte.

Bosszúálló. Lencsés Ferenc 24 éves helybeli legény csupa bosszúból bemászott Kü István helybeli lakos házába s annak bérkocsiját összebicskázta. A kocsi béleseit összedarabolta, az ostoronyelet eltörte, aztán vitézül meglépett. A törvényszék egy hónapi fogházra ítélte.

Kellemtelenség. Hunyi Antal kiszéckelyi, kömivesség a sárbogárdi vonaton női szakaszba ült. Kardos Gergely kalauz természetesen kitessékelte, ő azonban goromba és fenyegető sértetésekre bocsátkozott. 8 napi fogházra ítélte a törvényszék.

Cigány. Bodakajtor állomáson egy cigány, — a név nem fontos — megkísérelte a betörést. Nyakoncsipték.

Revolverrel játszott Kerger Ferenc helybeli mechanikus. Előtte jobb kezének két ujját. Ezután valószínűleg jobban fog vigyázni.

Hirtling Kálmán

fűszer, csemege, cukor, kávé, ásvány, bel és külföldi borok és pezsgő különlegességek nagyraktára.

Székesfehérvár, Nádor-utca

a zirci templommal szembe Krén vaske-reskedése mellett.

Telefon 207 szám. Telefon 207 szám.

Naponta friss bel és külföldi gyümölcsök. Óriási választék bel és külföldi halak, sajtok, likőrök, cognak, pezsgő és borokban.

Olcsó árak és legpontosabb kiszolgálás,

Vidéki megrendelések a leggyorsabban intéztetnek el.

Balatonfüredi elsőrendű csemegeszőlő, méz-édes, 5 kilós posta kosár 3 korona 80

fillér. 1 kiló 64 fillér.

Friss felvágottak.

1 kiló kristály cukor 88 fillér.

1 liter neszmeji bor 72 fillér.

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
bánja,
Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem
használja.

SZABÓ és TÁRSA
Mest: Budapest, V., Báthory-u. 22., azelőtt Gyár-u.
Árjegyzék
ingyen.

Eredeti
avéd
„Ollinder“
védjegyzett
nyersolaj
motor.

Védjegyzett „Ollinder“ nyersolajmotorok csak nálunk kaphatók. Legmesszebbmenő jótállás. A levelezést kérjük nem a Gyár-utca, hanem **Báthory-utca 22.** szám alá címezni.

A helybeli légszeszgyár a legjobb minőségű szilézati darabos gázköszénből előállított

COAKS-át

ajánlja métermázsánként 4 korona árban a gyártelepen.

A ki legalább 3 métermázsát vesz egyszerre, annak a coaks-ot díjmentesen házszállítjuk (a ház kapujáig). Az ugyanilyen köszénből előállított **KÁTRÁNY** ára métermázsánként 6 korona a légszeszgyárban, előzetes készpénzfizetés ellenében. Egész vagonrakomány rendelése esetén kedvezményes ár megegyezés szerint.

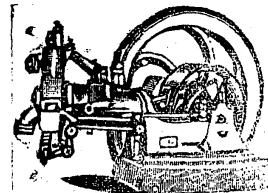
Kátrányunk nagyon alkalmas szőlő karók festésére és mindenféle fának konzerválására.

A székesfehérvári légszeszvilágítási társulat igazgatója:

MRAZ W.

Drezdai Motorgyár részv.-társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányú

Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petrolium-

motorokat és locombilokat

— valamint szivógázmotorokat —

MEGLEPŐ UJDONSÁG!

EGYETEME? GENERATORUNKKAL

a tényleges létező

óránként csak kb. 1 fillérrel kerül

vezérlésviselet:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, Teréz-körút 41,

Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás Kedvező fizetési feltételek.

Női divatterme áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. hölgy közönséget mély tisztelettel értesíteni, miszerint Nádor-utca 7. sz. alatt levő

NŐI DIVATTERMEMET

Jókai-utca 20. szám (saját házámba) helyeztem át, ahol azt a mai kor igényeinek és kényelmének megfelelően rendeztem be.

Elvállalom az összes női ruhák — a legújabb angol és francia divat szerint, ugyszintén női bunda, valamint mindenféle női sport öltönyök (vadász, lovagló costumök stb.) legjutányosabb árak mellett precíz elkészítését.

Egyben nem mulaszthatom el nagybecsű rendelémnek a multban irányomban tapasztalt jóindulatáért köszönetet mondani és tisztelettel kérem, hogy számomra azt a jövőben is fentartani méltóztassék.

Szíves megbízásait a legnagyobb készséggel várva, maradtam

szolgálatára készen

VARGA ISTVÁN
női szabó.

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle:
Kevés munka, semmi kín,
Barna, vagy porszürke szín,
Figyelmet csak arra tegyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk“ legyen
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,

Ha „fehér Keil-Lakk“-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabútor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk“ azurkék,
Kertibútort fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk“-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmárin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kaphatók:

Flits Pál és Langraf Gábor és Fia cégnél, zékesfehérvárott.

Bicske: Keller Szilárd.
Devecser: Böhm József.

Sárbogárd: Braun Miksa.
Veszprém: Bakos Kálmán.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek a ki-
adóhivatalban Szent István-tér 1.

DEUTSCH MANÓ ÉS FIA

divat- és szőnyegáruháza megnyílt.

Tekintse meg ujonnan berendezett

divatkelme,

selyem,

ernyő,

mosóáru,

vászon,

férfi- és női fehérnemű,

fűző, harisnya, kötény,

kész alj és kosztüm,

felöltő,

szőrme,

perzsa- és belföldi szőnyeg,

függöny és terítő raktárát.

!! Vétel kényszer nincs !!

Intézeti fehérenemű fiúk és leányok részére nagy választékban, harisnyák, kezyűk, kötények és iskolatáskák, schiffonok, valódi rumburgi és creász vásznak, asztalterítők, törülközők és paplanok.

Olcsó, szolid, szabott áruk.

Egyedüli raktár Kobrak cipőkben, férfi, női és gyermekcipőkben, továbbá vadász és sportcipőkben óriási választék.

! Szülők figyelmébe !

Gyukits, Borsalinó és Habig kalapokban, ingek, gallérok, zsebkendők és nyakkendőkben igen nagy választék.

Flanel takarók, linoleum és bőrvásznak.

Olcsó, szolid, szabott áruk.

Knazovitzky Béla divatáruháza

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

bőr kabátok, utazóbundák,

raglan-felöltők, kabátok.

VÉDJEGY.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi arisztó ezen védjeggyel ismerhetők fel.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi arisztó ezen védjeggyel ismerhetők fel.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusítanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER-féle varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek s nem is a SINGER-varrógép részvénytársaságtól származtak, — miért is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjeggyel ellátott varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.
— SZÉKESFEHÉRVÁR. —
Nádor-utca Töltényi-féle ház.

Székesfehérvári utmutató.

Fűszer:

FLITS PÁL FIA
fűszer és csemege üzlete
Nádor-utca 4.

SZIGETHY TESTVÉREK
közvetlen kávébehozatala és
fűszer csemege kereskedők
Kossuth-utca.

**Keresztény
fogyasz. szövetség**
Szőgyény Marich-utca.
Fiók-utca Zámoly-utca.

BIKÁSA GYÖZŐ
fűszere, liszt és liszt ke-
reskedő
Széchenyi-utca 58 sz.

IJ. GRÜNSCHNEK JÁNOS
fűszer-, liszt-, vegyeskores-
kedése
Székesfehérvár, Malász-utca 1.

Cukrász:

BINDER GYULA
Városház-tér 5 sz.

Divat:

Keresztes Zsigmond
divat áruháza
Városház-tér.

FALVAY FERENCZ
úri és női divat
Kossuth-utca.

KOVÁTS ANTAL
úri és női divat
Városház-tér.

VARGA ISTVÁN
női szabó műterme
Jókai-utca 20 sz.

**Singer Co. varrógép
részvénytársaság**
ajánlja eredeti varrógépeit
Nádor-u. Töltényi-féle ház.

Rehorska Vilmos
műfösti és vegyítészítő
intézet
Üzlet: Háltér 1.
Telep: Tobak-utca 21 sz.

PAPP KÁROLY
utóda Sziatkovszky József
műselyem festő vegyítészítő
intézete
Üzlet: Városház-tér 5 sz.
Telep: Palotai-utca.

AUERBACH JÓZSEF
mosó intézete
Jókai-utca 10 sz.

NAGY IGNÁCZ
mosó intézete
Lakatos-utca 10 sz.

Férfiszabók:

KISS ANTAL
Kossuth-utca 4 sz.

Cipészek:

POLLÁK REZSŐ
férfi és női cipész
Nádor-utca 7.

Fürdő:

ÁRPÁD-FÜRDŐ
Kossuth-utca.

Különfélék:

PETE GYULA
fényképész
Várker-ut 28 sz.

KLÖKNER PÉTER
cs. és kir. udvari könyv,
zenemű, papír és fényké-
pező cikkek kereskedése.
Nádor-utca.

HEILMAN SÁNDOR
könyvkötészete
Szent Imre-utca 1.

HEIN MÁRTON
hangszerkészítő
Kossuth-utca 2 sz.

PAPP LÁSZLÓ
vaskereskedő
Szőgyény Marich-utca 1.

IZINGER KÁROLY
szijgyártó
Kossuth-utca 5.

KÜMMEI BÉLA
mű és kereskedelmi
kertészete
Kossuth-utca.
Telep: Kert-utca.

BAKOS JÓZSEF
kádármester
Malom-utca 6 sz.

KOVÁCS GYÖRGY
kocsigyártó
Fazekas-utca.

GERVEIN MIHÁLY
kovácsmester.
Készít mindennemű új és
divatos kocsikat.
Vörösmarty-tér 1.

KÖNIG KÁROLY
kéményes és kőszűrős
Városház-tér.

KÖNIG JÓZSEF
kéményes és kőszűrős
Kossuth-utca 7.

Vendéglők és kávéházak:

BARNAI IGNÁCZ
Magyar Királyhoz címzett
kávéháza és szállodája
Nádor-utca.

Özv. Emhecht Gyuláné
Dróher féle sürcsarnoka
Bank-utca 1 sz.

GÁRDOS ZSIGMOND
„Korzó kávéház”
Nádor-utca.

IFJ. HÉJJ IMRE
Arany Ponty
vendéglős
Háltér 3 sz.

KUNTLER JÓZSEF
beszálló vendéglős
Palotai-utca 33 sz.

Építők:

SZABÓ JÓZSEF
építési irodája
Várker-ut 43 sz.

Vanka Testvérek
ácsmesterek
Palotai-utca 71 sz.

STREIT JÓZSEF
ácsmester
Palotai-utca 57—59 sz.

KISS KÁROLY
építési irodája
Szömörce-utca 10.

PEHAKKERANDRÁS
építési vállalkozó
Csonka u. 9 sz.

Asztalosok:

FÜSTÉR LAJOS
mű asztalos
Megyeház-utca 15 sz.

BODA GYULA
épület és butor asztalos
Lövölde-utca 12 sz.

Lakatosok:

KILI JÁNOS
épület és műlakatos
Úsz-utca 21 sz.

KOVÁTS JÁNOS
géplakatos műhelye
Háltér 9 sz.

Festők:

GERLITS JÓZSEF és FIA
szobafestő és mázoló
Jókai-utca 2 sz.

Schmöltz László
cím-, szobafestő és
mázoló
Vásár-tér 17 sz.

GUTMANN L. és FIA
szoba-, cím-címer és fanemű-
festő.
lakik Kégl György-utca 7.

Temetkezés:

HERMANN KÁROLY
és TÁRSA
„Kegyelet” temetkezési
vállalat
Kossuth-utca